

PROJECTNIEUWS

Herstel van de bosbeekjuffer en gewone bronlibel in Nederland

Opdrachtgever:

Provincie Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel

Uitvoering:

Dick Groenendijk, Robert Ketelaar, Michiel Wallis de Vries in samenwerking met Mark Jalink (KIWA, Nieuwegein)

Inhoud:

De bosbeekjuffer staat samen met de gewone bronlibel in de categorie bedreigd op de 'Rode Lijst'. Ook in de ons omringende landen hebben beide soorten een vergelijkbare status. Dit project heeft als doel om een geactualiseerd overzicht te krijgen van de huidige verspreiding en van de leefwijze van beide soorten. De resultaten moeten leiden tot een soort ecologisch profiel waarmee het mogelijk moet zijn om beken of beektrajecten te screenen op geschiktheid voor deze soorten. Verder zullen concrete beheermaatregelen opgesteld worden die voor behoud en eventueel herstel van onderzochte beken nodig zijn. De eerste resultaten van het onderzoek laten zien dat de bosbeekjuffer zich op een aantal nieuwe locaties in de provincie Noord-Brabant heeft gevestigd. Het ecologisch spectrum van de bosbeekjuffer is relatief smal. De waterkwaliteit en het aanzicht van de beek moeten aan een aantal voorwaarden voldoen, waarvan de zuurstofhuishouding van groot belang en ook de stroomsnelheid van doorslaggevende betekenis zijn. Voor de gewone bronlibel is de aanwezigheid van grondwater gevoede smalle stroompjes van belang. De uitbreiding van de bosbeekjuffer, met name ook op plekken waar herstelmaatregelen zijn uitgevoerd, biedt voor deze soort een hoopvol perspectief. Voor de gewone bronlibel zijn de bedreigingen nog steeds onveranderd van toepassing.

Biodiversiteit in de Europese veehouderij

Opdrachtgever:

Europese Unie

Uitvoering:

Michiel Wallis de Vries

Inhoud:

Er is weer een nieuw internationaal project waaraan De Vlinderstichting deelneemt! Dit keer gaat het over de biodiversiteit in veehouderijsystemen en de vraag hoe deze onder een extensievere aanpak beter tot zijn recht komt. Dit wordt de komende vier jaar in vijf landen experimenteel onderzocht, en wel in Frankrijk, Engeland, Duitsland, Italië en Spanje. Het gaat steeds om gebieden waar de intensivering niet al te ver is voortgeschreden en waar de kansen op herstel dus groot zijn. Naast de botanische en faunistische biodiversiteit wordt er onderzoek gedaan aan de landbouwkundige en socio-economische kant om vast te stellen of extensievere systemen niet alleen gunstig zijn voor de natuur, maar ook bedrijfsmatig levensvatbaar zijn. De Vlinderstichting neemt de diversiteit van verschillende diergroepen voor haar rekening. Behalve naar dagvlinders wordt er gekeken naar sprinkhanen, bodembewonende insecten zoals loopkevers en springstaarten, vogels, hazen en konijnen. In de loop van het komende jaar komt er ook een website over het project die in een volgend tijdschrift zeker bekend zal worden gemaakt.

Soortbeschermingsplan gentiaanblauwtje

Opdrachtgever:

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Uitvoering:

Michiel Wallis de Vries

Inhoud:

Zoals we al eerder in Vlinders hebben bericht gaat het niet goed met het gentiaanblauwtje. Maar liefst ruim 40% van de populaties is de laatste tien jaar verdwenen! De kwaliteit van veel leefgebieden gaat achteruit. Verdroging, vermesting, vergrassing en grootschalig of te intensief beheer eisen hun tol. Plotse verhoging van het waterpeil om verdroging tegen te gaan kan eveneens desastreus zijn. Daarnaast zijn de overgebleven populaties vaak klein en versnipperd. Mede door de hoge eisen die het gentiaanblauwtje aan zijn omgeving

stelt, behoeft de soort bijzondere maatregelen voor behoud en herstel. Er wordt dan ook druk gewerkt aan het opstellen van een beschermingsplan voor het gentiaanblauwtje voor de komende vijf jaar. Gelukkig zijn er met name op de vochtige heide in verschillende delen van het land nog levensvatbare populaties te vinden. Het beschermingsplan levert de inzichten en de adviezen voor concrete maatregelen om het gentiaanblauwtje voor Nederland te behouden en de neerwaartse trend te keren. Daarbij wordt er ondertussen overigens al actief aan herstelmaatregelen gewerkt door intensieve contacten met beheerders en vrijwilligers. Het beschermingsplan zal dit soort activiteiten een verdere steun kunnen bieden.

Stadsvlinders in Hoogvliet

Opdrachtgever:

Alterra

Uitvoering:

Michiel Wallis de Vries

Inhoud:

De ontwikkeling van stedelijk groen geniet een groeiende aandacht. Terecht, want veel mensen zijn daar voor hun dagelijkse natuurbeleving op aangewezen. Er is ook meer aandacht voor de inrichting van het stedelijk groen zodat de groene omgeving tevens kwaliteit kan bieden door de aanwezigheid van een zekere diversiteit aan soorten, wellicht geen zeldzaamheden, maar toch enige variatie. In de Rotterdamse wijk Hoogvliet staat een herinrichting van de groenstructuren op stapel. In dit project wordt op een modelmatige wijze onderzocht welke kansen er zijn voor mobiele en minder mobiele vlindersoorten om de plaatselijke parken en bermen te gaan bevolken. De daaruit voortvloeiende inzichten zullen worden benut bij het opstellen van de inrichtingsplannen.

Inventarisatie Rotterdamse wegbermen

In opdracht van het Bureau Stadsnatuur Rotterdam heeft De Vlinderstichting in 2001 een dertigtal bermen onderzocht op de voorkomen van vlinders. Het Bureau is bezig om het hele stedelijk gebied, wat natuurwaarden betreft, in kaart te brengen.

Nadat we in de voorgaande jaren vooral op industrieterreinen hebben geïnventariseerd was het nu echt tussen de woonwijken. Het aantal

waargenomen vlinders was niet zo groot. Wel waren er veel icarusblauwtjes en argusvlinders aanwezig, maar het hooibeestje, dat juist in het industrieterrein veel voorkwam, was in de woonwijken zeer schaars. In totaal zijn 18 dagvlindersoorten waargenomen.

In de wijk Hoogvliet worden al een aantal jaren de bermen op een vlindervriendelijke manier beheerd. In een deel van die bermen bleek dat zeer succesvol, want daar zaten erg veel vlinders. In andere stukken werd het wel wat erg ruig, zodat daar misschien toch wat vaker gemaaid moet worden.

Nationale Kinder-vlinder-kijk-actie

Uitvoering:

Kim van der Klis, Vivian Siebering, Titia Wolterbeek

Subsidiegever:

Ministerie van LNV, VSB Fonds, WNF, Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, K.F. Heinfonds, Prins Bernhard Cultuurfonds

Inhoud:

In september zond Schooltelevisie programma Nieuws uit de Natuur een vlinderspecial uit. Voor de opnamen van deze special is school Oost uit Bergen op Zoom een dag uitgenodigd in de Botanische Tuinen Utrecht. De kinderen zochten naar vlinders, deden een vlinderspeurtocht en bewonderden dag- en nachtvlinders in de Vlinderhof terwijl de cameraploeg van Nieuws uit de Natuur opnamen maakte. Aan het einde van de dag lieten de kinderen 100 koolwitjes vrij: elk kind één. Voor het item over nachtvlinders is Dick Groenendijk samen met de programmamakers 's avonds op pad geweest met stroop en lampen. Al met al was het een leuke en leerzame uitzending vol met vlinders.

Inmiddels is de Nationale Kinder-vlinder-kijk-actie afgelopen. Uiteindelijk deden er 568 scholen en 149 steunpunten mee. Dat zijn duizenden kinderen die in het hele land naar buiten zijn geweest om vlinders te kijken. Ze konden hun waarnemingen doorgeven via internet. Alle deelnemende scholen en steunpunten krijgen ter afsluiting van de actie een grote kleurrijke poster, alle Kinder-vlinder-kaarten en een eindrapportage over de actie. De actie zelf wordt volgend jaar niet voortgezet, maar er blijft genoeg informatie beschikbaar voor zowel kinderen als leerkrachten om

Kempenhaghe, Heeze; SZR, Locatie Steenvoorde, Rijswijk; Oud Burgeren Gasthuis, Nijmegen; Zorgcentrum Berghiem, Burgum*; Verpleeghuis Cornelia, Zierikzee; Wooncentrum Warnsveld, Warnsveld; Stichting De Brink, Vries; Stichting Berne Zorg, Heeswijk; Het Immendaal, Beekbergen; Esdege Reigersdaal, Heerhugowaard*. De tuinen zijn in principe openbaar toegankelijk, dus neem gerust een keer een kijkje. Ook zijn we nog steeds op zoek naar vrijwilligers voor het inventariseren van het vlinderbezoek aan de tuin. Voor de tuinen met een sterretje hebben zich al mensen aangemeld.

Voorlichting vlindervriendelijk beheer in Drenthe

Contactpersoon:

Vivian Siebering

Uitvoering:

Kars Veling en Robert Ketelaar

Opdrachtgever:

Provincie Drenthe

Inhoud:

Afgelopen maanden heeft De Vlinderstichting workshops verzorgd over vlindervriendelijk beheer in de biotopen: natte heide, droge heide, bosgebieden en vochtige graslanden. Er zijn zes workshops gegeven (twee meer dan gepland, vanwege de grote interesse) met in totaal zo'n 100 deelnemers. Op dit moment vindt een evaluatie van de workshops plaats door middel van een korte enquête. Uit de eerste resultaten kunnen we afleiden dat de deelnemers tevreden zijn en dat vooral de excursie naar het biotoop 's middags bijzonder werd gewaardeerd.

In april en mei 2002 worden er workshops vlindervriendelijk beheer voor gemeenten en waterschappen in Drenthe georganiseerd. Te zijner tijd is hier nadere informatie over verkrijgbaar.

vlinders te blijven kijken. Zo is het mogelijk om eitjes, rupsen en poppen te bestellen, de internetsite www.vlinderskijken.nl te bekijken en (vanaf januari 2002) op de internetsite van De Vlinderstichting lespakketten te downloaden. Op deze manier hopen we dat ook volgend jaar veel kinderen vlinders gaan kijken.

VSB Vlindertuinen

De Vlinderstichting legt samen met het VSB Fonds in totaal 50 vlindertuinen aan bij zorginstellingen in Nederland. Aan het eind van dit jaar zijn alle tuinen gerealiseerd. Op dit moment zijn er tuinen aangelegd bij de volgende zorginstellingen:

Nieuw Vredeveld, Amstelveen; Rentray, Zutphen; Noorderhaven, Den Helder*; De Uiterton, Vlieland; Stichting De Zijen, Tolbert*; Suderigge, Lemmer; Birkhoven, Amersfoort*; Maria Dommer, Maarssen; St. Camphill Maartenhuis, De Koog Texel*; De Zeven Bronnen, Maas-tricht*; Aeneas, Breda; Gelderhorst, Ede*; GGZ Oost Brabant locatie Coudewater, Rosmalen; De Nudenhof, Wageningen*; Epilepsiecentrum

Iedereen droomt er wel eens van. Je vindt een dikke envelop op de deurmat, je maakt hem open en... tot je grote verbazing haal je er een hele stapel bankbiljetten uit! Dat overkwam een van onze medewerkers onlangs. Maar liefst 6000 gulden kwam er uit de envelop. Aanzien de afzender onbekend is, willen wij hier de gulle geveer heel hartelijk bedanken. Deze gift betekent een flinke steun voor ons werk. Wij houden ons aanbevolen voor méér van dit soort verrassingen...

Nog een bijzondere gift. Een vrijwilligster is voor De Vlinderstichting bezig met het filmen van alle vlindersoorten in Nederland. Het filmmateriaal dat op deze manier wordt verkregen, moet nog digitaal bewerkt worden. Van de heer B.A. te C. kregen wij een gloednieuwe MAC 867-computer cadeau, waarmee de beelden optimaal bewerkt kunnen worden. Hartelijk dank!